

ЗА САМОСТІЙНІСТЬ,
ЗА СОБОРНІСТЬ,
ЗА ДЕМОКРАТІЮ

НАРОДНА ВОЛЯ

NARODNA WOLA — THE PEOPLE'S WILL

ОДИН ЗА
ВСІХ, ВСІ ЗА
ОДНОГО

РІК XXXI. Ч. 7. СКРЕНТОН, ПА. ВІСНОК 21 СІЧНЯ. 1941.

ЦІНА ТРИ ЦЕНТИ — PRICE THREE CENTS

SCRANTON, PA., TUESDAY, JANUARY 21, 1941. XXXI YEAR. No. 7.

ТАЄМНА СТІЧА ГІТЛЕРА З МУСОЛІНІ ВІЩУЄ НЕДАЛЕКУ ОФЕНЗИВУ ПРОТИ БРИТАНІЇ

БРИТАЙСЬКА АРМІЯ ВИПЕРЛА ІТАЛІЙЦІВ З СУ-
ДАНУ, ПОСУВАЄТЬСЯ В НАПРЯМІ ЕТІОПІЇ

ВЕЛИКІ ВТРАТИ НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ В АТАКАХ
НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Предметом загальної уваги і темою розмов є найновіша стріча між Гітлером і Мусоліні, що відбулася в неділю. Стріча оточена більшою таємницею, ніж попередні стрічі двох диктаторів, так що всі вістки про цю подію опираються виключно на здогадки. Німецький урядовий комунікат дає про те тільки загальні повідомлення.

На запит чужинських кореспондентів про те, де відбулась стріча, німецькі урядові чиновники не тільки відмовились подати місце стрічі, але загрозили, що публікування інформації про те чужинськими кореспондентами буде каратись як військове шпигунство.

Нова офензива предметом розмови

Німецьке урядове повідомлення подає, що в стрічі, крім обидвох диктаторів, взяли участь міністри закордонних справ, Чіано і Рібентроп. Повідомлення стверджує загально, що у всіх справах, які були предметом наради, стверджено повну згідність.

Політичні обсерватори одностійні в тому, що нова стріча диктаторів була присвячена питанню недалекої офензивы проти Британії. Бритійські джерела запевняють, що в кількохгодинній розмові Гітлер і Мусоліні переходили всі можливі плани атак і не могли рішитись. Зокрема обговорювано можливий атак проти Гібралтару й офензиву на Балкани. Цю останню можливість вважають тепер мало правдоподібною. Гітлер, кажуть, не хоче поширення війни на Балкани і більш схильний до того, щоб довести до замирення між Грецією й Італією.

Італійські джерела запевняють після стрічі, що на протязі найближчих 60 днів Британія дізнає нового сильного удару держав "осі". Німецькі джерела обмежуються до ствердження, що на конференції додано остаточні подробиці до планів недалекої офензивы.

Невтральні джерела кажуть, що Гітлер обіцяв Мусоліні більшу поміч літаками на Середземному морі. В Білгороді, югославській столиці, є вістки, що Англія приготувана повністю до атаківаних літаками румунських нафтових копалин і залізниць, але не хоче виступати перша, щоб не давати Гітлерови виправдання для висилки літаків або й війська проти Греції. Як тільки Німеччина зробить перший крок у тому напрямі, британські літаки відповідять негайно збомбардуванням румунських джерел нафти.

Бритійська офензива в напрямі Етіопії

У зв'язку з відступом італійської армії в Лівії, відступили при кінці минулого тижня також ті італійські відділи, що минулого року вдерлись на територію Судану і зайняли були там місто Кассала, 15 миль у

ЧОМУ ГІТЛЕР НЕ НА- ПАДЕ НА ССРС?

Американський кореспондент В. Дюел, що недавно прибув з Берліну, заявляє, що Сталін не буде воювати з Гітлером, бо їм вірить в можливість перемоги червоної армії, а Гітлер не має причини, бо ССРС задовольняє мирно всі його бажання. Сталін, однак, бажає виснаження обох сторін, щоб потім відіграти якусь самотію роль. Триматись при Німеччині аж доки Гітлер не буде розбитий або цілком виснажений. Гітлер міг би розбити зараз ССРС, але певний, що на тім війна не кінчиться би, бо Росія має куди відступати; не так, як Франція, що обмежена морем. Тому вважає доцільнішим брати від Росії, що можна, мирним способом. Їх союз буде певний аж до перемоги Англії.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ У ХІНІ

Восьма хінська армія, яка складалась з комуністів, в останні часи жадала переведення її в іншу, заможнішу, провінцію. Разом з тим жадала дозволу забрати зі собою всі свої пікільні й виховачі установи, до університету включно. Чіан Кайшек був проти того, щоб не дати змоги деморалізувати комуністам ще одну провінцію. На поміч восьмій армії виступила четверта комуністична армія і вчинила бунт. Урядове військо розгромило її. Командант, генерал Іен-Ті, відданий під суд.

ФРАНЦІЯ ПЕТЕНА ПРОТИ АНГЛІЇ

Французький уряд Петена рішуче заявився проти Англії. Радіо-пропагандиста з Віші докоряє Англії, що вона зруйнувала велику латинську імперію в Європі і з 16-го століття латинські краї все були жертвами англійської політики. Відповідаючи на радіо-промову міністра Дофф-Купера французький радіо-промовець підкреслює, що латинські краї опинились тепер в жалюгідному стані через свої політичні помилки й вороже відношення до них Англії.

Новий французький міністер закордонних справ Фланден заявив, що Франція бажає найтіснішого співробітництва з Німеччиною, особливо в господарській галузі.

ПОЛЕГЧА ДЛЯ НЕЛЕГАЛЬ- НИХ ЧУЖИНЦІВ

В цей час у Сполучених Державах є коло 2,000 чужинців, які підлягають депортації, бо не можуть виїхати з Америки через брак засобів або відсутність дозволу вернутись туди, звідки приїхали. Тепер вони перебувають під арештом. Міністерство справедливости виробляє декрет про звільнення їх з'їзд арешту і спосіб догляду за їх благонадійністю.

"ПЕРЕМОГА" КОМУНІСТІВ У ССРС

З Москви офіційно повідомляється, що в молдавській республіці, Буковині, Литві, Латвії й Естонії на виборах до Верховного Світа й Світа Національностей ССРС, переміг блок комуністів з безпартійними. Проїшли всі його 136 кандидатів. За них подано 97.77% голосів, що брали участь у виборах. У виборах же брало участь 96.56% оправажених виборців.

ССРС ОБДЕРТИЙ І ГО- ЛОДНИЙ

Капітан бельгійського пароплава, Н. Дуліф, з походження русський, що за останні два роки дев'ять разів побував у різних російських портах, опублікував в "Новім Руським Слові" листа, в якому між іншим пише:

В Батумі я бачив "безпризорних": бідні діти, голодні й напівголі, цілими гуртами валялися поміж напів зогнаними вагонами на запасних коліях порту. Бачив я на вулицях і дорослих, одягнених у неймовірне дрантя. Бачив і просто голих. Коли я спитав одного, чи не має роботи, він розгорнув якусь лантя, яким був прикритий, і я побачив, що він цілком голий. Оплата праці в порівнянні до ціни на продукти дуже низька. Портівний вантажний робітник дістає 10 рублів на день за 10 годин праці. Фунт хліба коштує 1 рубель і 5 копійок. М'яса зовсім не видно. Обід з миски борщу та риби або макронів коштує 2 і пів рубля. Крамниці порожні. Невідомо, як живе центр і нова сталінська інтелігенція, але ті, ради кого пророблено кривавий досвід революції, тобто робітники і звичайний совітський громадянин, напів голодні й напів голі. В Мурманську й Архангельську те саме. Невідомо, що жінки, сестри й діти совітських громадян наїдаються з своєю ласкою до чужих моряків за бляшанку консервів. Все це було не колись давно, а року 1939.

ЩО КОШТУЮТЬ ВИБОРИ?

Тепер починає потроху вияснятися, що коштували вибори президента Сполучених Держав. Всього ще не відомо і мабуть відомо не буде, але й те, що відомо, дає поняття про витрати. Сенатор Джілет, голова сенатської комісії для контролю сум витрачених на вибори різними партіями (закон дозволяє одній особі дати на вибори лише 5,000 доларів), оповістив, що республіканській партії на вибори родина Дюпонтів дала 121,125 доларів; Ракефелери — 59,000 доларів; Плю з Пенсильнії — 96,000 доларів.

ДУНАЙСЬКА КОНФЕ- РЕНЦІЯ ВІДКЛАДЕНА

З Букарешту повідомляють, що дунайська конференція, яка мала розпочатися 19-го січня, відкладена через розкодження в поглядах між ССРС та "вісію". Італія, щоб мати право участі в цій конференції й підтримати німецькі жадання, купила на Дунаї два пароплави і на тій підставі причисляє себе до країн, що належать до дунайського простору. ССРС не визнає права Італії на участь в конференції.

НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ В РУМУНІЇ

Німецьких літаків у Румунії всього сто, але ведеться підготовка до збільшення їх кількості. Всі військові аеродроми в німецьких руках. Румунські пілоти усунені навіть з комерційних літаків. Думають, що в зв'язку з твердою позицією Туреччини німці підготують збільшення своєї сили в Румунії.

СОВІТИ ПЛАТЯТЬ НІМЦЯМ

За останні 10 днів німецькі урядові установи в Сполучених Державах вибрали з американських банків і перевели в шведські, мексиканські та бразильські около 80 мільйонів доларів, які поклав туди уряд ССРС в оплату за товари, куплені у німців. Думають, що зроблено це зі страху перед розслідами комісії Даеса.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ПРОСИТЬ ВИБАЧЕННЯ

Секретар закордонних справ, Корделл Голл, попросив спеціальним письмом вибачення в німецького посольства за зневагу, яку німецькому прапору впаділо в Сан Франциско. Три моряки і двоє цивільних осіб здерли там свастику з німецького консулату і потоптали її. Голл заповів слідство і кару на винних.

РОЗКЛАД ІТАЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ

Італійські полонені розповідають в Албанії, що в Італії ніхто не дається поразці. Італійська армія в розкладі. Офіцери 24 години на добу мусять слідкувати за тим, щоб воїки не тікали. Ніхто воювати не хоче. Німеччину ненавидять і бояться, що вона забере Трієст та інші порти на Адрійському морі.

НОВИЙ РІК У ХІНЦІВ



В п'ятницю цього тижня американські хінці будуть святкувати Новий Рік згідно з стародавніми традиціями. На образку бачимо вгорі зліва групу хінців з хінським смаком ("драконом"). Вгорі зправа хлопчина запалює хінські штучні вогні. Внизу зліва група дівчат у хінській святині, зправа хінські жінки при споряджуванні новорічних страв.

СВЯТОЧНА ІНАВГУРАЦІЯ Ф. Д. РОЗЕ- ВЕЛТА І Г. ВАЛЛАСА У ВАШИНГТОНІ

Голова Найвищого Суду, Чарльз Гюз, провів вчора в полудне третій раз присягу, якою Френклін Делано Розевелт зобов'язався виконувати совісно через найближчі чотири роки уряд президента. Присяга відбулась на спеціально уставленій платформі перед вашингтонським Капітолом, себто будинком, де приміщується сенат і конгрес.

Свідками присяги були послані 56 держав, включно з амбасадорами держав "осі". Японія та їх противників. Разом з ними на платформі була мати і дружина президента, його діти, високі достойники держави, армії і флоту, провідники конгресу й сенату та інші визначні гості. На великій площі перед Капітолом присягу приглядалась сотисячна товпа. По обох боках Пенсильванії Евно правдоподібно пів мільйона людей здоровили президента в дорозі з Білого Дому до місця присяги.

Першим присягав новий віцепрезидент, Генрі Агард Валлас з Айови, бувший секретар хліборобства. Присягу проводив йому його попередник,

Джон Ненс Гарнер, що був віцепрезидентом останніх вісім років.

Після присяги президент Розевелт виголосив "інавгураційну промову", у якій підкреслював цінність американської свободи, якої сторожем є нарід Америки. Він скритикував тих, хто думає, що надходить час самодержавія і кінець ідеям свободи. Америка буде активно боронити своїх свобод, щоб зберегти свої установи і захоронити себе перед ізоляцією й занепадом. Розевелт пригадав слова Джорджа Вашингтона з першої інавгурації в 1789-ому році про те, що американський нарід мусить доказати, що республіканська форма правління — це неодмінна судба американського народу.

По закінченні інавгураційних церемоній перед Капітолом, президент відїхав на коротке державне прийняття, а потім з іншими достойниками відїхав перегляд війська й ріжних організацій, які перейшли перед ним парадним маршем. Інавгураційні церемонії були передані по радіо 526 станцій.

РОЗМОВИ ВІЛКІ З РОЗЕВЕЛТОМ І ГОЛЛОМ

Переможений республіканський кандидат на президента, Вендел Вілкі, відїхав дошу конференцію з секретарем закордонних справ, Голлом, а пізніше відїхав свого противника з останніх виборів, президента Розевелта. Від Розевелта Вілкі дістав відручне письмо до англійського прем'єра, Вінстона Черчила. Вілкі відїжджає завтра літаком до Лондону, де задумує оглянути англійські фабрики, противітунську оборону, прибережні укріплення і т. п., а також познайомитись з політичними планами англійських провідників.

Після згаданих конференцій Вілкі мав розмову з представниками преси, в якій підтвер-

див свою попередню підтримку закону про допомогу Англії. Він тільки додав, що повноважності президента повинні бути обмежені на означений час, що треба точно прослідити, яка поміч потрібна Великій Британії, та треба вважати, щоб американський уряд не підприняв кроків, про які заздалегідь буде відомо, що вони мусять викликати війну.

Деякі газети догадуються, що після своєї поїздки до Англії Вендел Вілкі прийме якусь урядове становище, правдоподібно головного адміністратора для британської допомоги. Тим способом перед світом і перед американським громадянством буде підкреслено єдність Сполучених Держав у справі оборони демократії.

НАКС І КНУДСЕН ЗА ПОМІЧ АНГЛІЇ

Зізнаючи перед конгресовим комітетом закордонних справ, секретар флоту Накс висловив думку, що після перемоги над Англією Німеччина може легко захопити країни південної Америки. Безпека Америки залежить від того, хто панує над морями. Попередно секретар Стімсон перестерігав, що рішачі події можуть статись за найближчих 60 до 90 днів.

Голова Ради Оборони, В. Кнудсен, також підтримував згаданий законопроект. Він підкреслює, що поміч Англії в обороні Америки і її треба подавати без огляду на те, чи Америка дістане коли одного цента за те, чи ні.

Бувший амбасадор до Англії, Джозеф Кенеді, перестерігав, щоб поміч Англії не втягнула Америку у війну, бо це доведє до хаосу в світі. Становище Кенеді було менше проти помічі, ніж загально сподівались. Він тільки закликав до обережності.

ЗАМАХ НА ВОРОГА НА- ЦИСТІВ

Десятьлітній хлопчик німецького роду, Волтер Греблі, тяжко ранив кількома вистрільми з револьвера свого господаря, Персивала Виттелсі, який дав йому працю з милосердя. Причиною нападу мало бути те, що Виттелсі приїняв участь в організованій допомозі Англії, а Греблі цьому противився. Він в останній час перейнявся нацизмом і залюбки цілими днями грав на грамофоні пісню про те, як нації вмашерують до Англії. Після замаху раненого Виттелсі перевезено до шпиталю, а за Греблі шукає поліція.

ЗАКОН ПЕНСІЛЬВЕНІ ПРО ЧУЖИНЦІВ СКАСОВАНІЙ

Найвищий Суд уневажнив закон про реєстрацію чужинців стейтсменами властими, ухвалений пенсильвенійською легіслатурою. Найвищий Суд заявив, що ця справа належить до федерального уряду.

Народна Воля

NARODNA WOLA — THE PEOPLE'S WILL

Орган Українського Робітничого Союзу в Скрантон, Па. Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу, за винятком державних американських і українських свят.

Ukrainian paper published every Tuesday, Thursday and Saturday, except on National or Ukrainian holidays, by the Ukrainian Workingmen's Association, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

Entered as second-class mail matter June 16, 1913, at the Post Office of Scranton, Pa., under the Act of March 8, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, of the Act of October 3rd, 1917, authorized July 10th, 1918.

НАРОДНА ВОЛЯ

PEREPLATA:	SUBSCRIPTION RATES:
В Сполучених Державках з вином Скрантон, Па., на рік	In the United States (except Scranton, Pa.), per year
\$3.00	\$3.00
На пів року	Per 6 months
\$1.50	\$1.50
В Канаді, загранично і в Скрантон, Па., на рік	In Canada, foreign countries and in Scranton, Pa., per year
\$5.00	\$5.00
На пів року	Per 6 months
\$2.50	\$2.50

Ціна поодинокого числа 3 центи	Single copy 3 cents
Телефон: 2-8897	Telephone: 2-8897

Адреса — Address
NARODNA WOLA, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

За оголошення редакції не відповідає

ПРОГРАМА УКРАЇНИ

На протязі року, між 22-им січня 1918 і тим самим днем 1919, була написана повна й неодмінна політична програма українського народу: самостійність і соборність в демократичній республіці.

Писали її не вчені чи політичні діячі у безпечних та спокійних кабінетах, не ліниві мрійники, чи боязливі пустовсти; вирізавши її на сторінках історії стрільнями гармат, грохотом скорострілів, своїми і ворожими могилами, та своєю і ворожою кров'ю весь український нарід. Під Крутами і на Жовківському передмісті Львова, під Перемишлем і Мотилівкою, під Чортковом і Вапнярком, в боях з царськими офіцерами, червоними гвардійцями, польськими "орлентами" і "галериками", німецькими й австро-мадярськими окупантами, а й з власною отаманією тарашанців, махнівців і інших, кувалася українська воля, соборність і традиція.

Записалися ті дати не тільки в історію України, але й усього світа. Чим даліше від них, тим ясніше зарисовується велич цієї небувалої міжнародної драми: зрив забутого й віками закованого народу до волі та його героїська поразка. Як там хвилині перемоги не ставили б свої кордони, як не розмалювали б свої мапи, а на них все нестертою осталося кровава пляма, на якій вогнем героїства написане слово "Україна". Написане в ті незабутні дні, що почалися 22-им січня 1918 року і словами Четвертого Універсалу, що "од нині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною, державою українського народу".

В огні революції складена і кров'ю та трупами припечатана програма України по нинішній день не здійснена. Але також по нинішній день не забута. Вона актуальна сьогодні, так як була жива тоді, коли Січові Стрільці й гайдамаки Петлюри здобували київський арсенал, а галицькі куріні камінням відбивали польські наступи, бо не мали набоїв. За нею стоїть постійне й рішуче домагання великого народу і воно не затихне, поки самостійність, соборність і народоправство не будуть здійснені в Україні.

День 22-го січня пригадує це не тільки всім українцям, де вони не були б, але й всім окупантам, кандидатам на окупантів і всім людям доброї волі, які прагнуть мира у світі.

ТРЕТІЙ РАЗ

Перший раз в історії той самий чоловік присяг втретє у Вашингтоні, що буде чесно виконувати уряд президента та берегти законів, а особливо конституції Сполучених Держав. Велика й могутня нація вважала потрібним порушити свою традицію і доручила важкий уряд голови держави тій самій людині третій раз.

Склалися на це дві причини. Незвичайне міжнародне положення, небезпека для основ, на яких побудована ця республіка, загроза збоку найбільш безоглядних ворогів волі, яких тільки знає новітня історія, вимагали того, щоб у такий час не міняти проводу держави. Досвід минутих десятиліть показав, що покій адміністрації треба кількох років, щоб вона взяла як слід в руки державні віжки і справно виконувала своє завдання. Попри традицію, щоб не вибирати президента на більше як на два реченці, практичний досвід вивторив другу традицію: давати йому по змозі більше ніж один реченець, бо так для держави краще. Кожна зміна має свої невгоди й небезпеки. В цей небувалый час ті невгоди й небезпеки могли б поважно захитати державою, і тому Френклін Делано Розевелт після двох президентських реченців був вибраний ще раз минулого листопада.

Друга причина, не особисті здібності Розевелта. На протязі восьми років він показав себе людиною поступовою, з широким державним розмахом. Він вмів відріжнювати основні корисні заповіти минулого від непотрібного, перестарілого, шкідливого баласту. За свої два попередні реченці він у деяких ділянках переніс Сполучені Держави з запісничого консерватизму минулого століття у модерне, пристосоване до теперішніх потреб державне життя. В міжнародних справах він заздалегідь передбачував теперішню загрозу і завдяки йому та його дорадникам світова криза не застала Америку несприятливою. У несподіваних випадках він все вміє стати на висоті завдання і зустрічав накинених визов належними мірама.

Завдяки цьому, себто міжнародному положенню і особистим своїм здібностям, Ф. Д. Розевелт по-

чав свій третій президентський реченець. Супроводжують його ширі побажання здоров'я, надійності і успіху від усього американського народу, який розуміє вагу теперішньої хвилі і сподіється, що президент дасть раду важким завданням, що стануть перед ним у найближчі роки, місяці, а може вже й тижні.

ДУХ САМОСТІЙНОСТІ

Двадцять три роки минає, як Україна, в огні розбуджена, окрадена, виснажена, обезсилена, негідготовлена гукнула світові: "Від нині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною, державою українського народу".

Старий заслужений український громадянський діяч, який віддав майже все своє майло на утримання української преси перед війною — Євген Чикаленко, зустрів мене в ту історичну ніч на сході залі Української Центральної Ради, де саме відбулося голосування про оповіщення самостійності, не привітанням, а голосним розпучливим наріканням:

"Що ви робите? Я ж вас уважав завше за критичну людину, а ви, як і всі соціалісти, разом з Грушевським, отакі впороти! Та ж нас завтра всі сусіди на порошок змелють! Чим і як ми ту самостійність утримаємо?"

Й відповів словами Михайла Грушевського, сказаними в промові перед голосуванням: "Може нас і переможуть, і самостійну Україну знищать, але нехай для покоління залишиться гасло, що українці не хотять бути рабами. Хотять бути вільними і самостійними, як і всі інші народи."

І скільки я потім в найтяжчі хвилини боротьби за українську волю не перевіряв себе, я все приходив до висновку, що М. Грушевський мав рацію.

Ми мусили оповістити самостійність, хоча й свідомі були, що можемо її втратити. Мусили, бо самостійність головна ознака людяності, свободи, а не рабства. Ознака того, що дар, яким природа відрізняла людину від звірини, — розум — працює в нас нормально: самостійно розв'язує всі життєві питання. Ми йдемо не за славим тваринним інстинктом і не коримося грубій силі фізичного примусу, насильства. Ми на підставі здобутків розуму — знання, досвіду, міркування, обміну думок з іншими — хочемо встановити вільні відносини з усім світом. Хочемо вільно жити й самі собою порядкувати.

Це природно для кожної людини й народу, які себе шанують. Несамостійна людина, несамостійний нарід — це не ціль сама в собі, а знаряддя інших. Такий стан приймає й тих, хто тримає їх в неволі, і їх самих. Поневолення принижує людиність. Приймає людство, бо не дає природному дарови людства — розумові — виявити себе в повній мірі.

Тому, хоч як було тяжко оповіщати самостійність, ми оповістили. Того вимагало розуміння нашої людської гідності. Ми не заплізували очей на всі тягари й небезпеки, які стояли перед нами. А умови були страшні. Доказ цьому оці слова Четвертого Універсалу:

"Чотири роки жорстокої війни обезсилили наш нарід і нарід. Фабрики не виробляють товарів. Підприємства здержують працю, залізи дороги розбиті, гроші падають в ціні. Кількість хліба зменшується. Наступає голод. По краю розмножилися ватаги грабіжників і убийників, особливо, коли з фронту рушило російське військо, творячи криваву різню, безлад і руйну нашої землі."

А тимчасом петроградське правительство Народних Комісарів вивололо війну України, щоб повернути вільну

Українську Республіку під свою владу, і послав на нашу землю свої війська — червону гвардію, большевиків, які граблять хліб у наших селян і без ніякої заплати вивозять його в Росію, не зоставляючи навіть зерна, приготовленого на засів; убивають невинних людей і сіють усюди анархію, убивство й злочин... Безмірно тяжка війна, почата буржуазними правительством, вимучила наш нарід, винищила наш край, знівечила добробут. Та сама війна дала сотки тисяч безробітних та інвалідів... На ґрунті анархії неспокій у житті й недостатці продуктів зростає невдоволення серед деяких частин населення. Тим невдоволенням користуються різні темні сили й тягнуть людей до старих порядків."

В таких умовах ми оповістили самостійність. Дехто уявляє тепер події з 1917-18 року, як свято. Як парад. Вийшли собі люди на софійський майдан, оповістили самостійність. Про де філювали святочно війська і... все. Самостійність готова. В дійсності ж ми її оповіщали в найтяжчих і найстрашніших умовах деморалізації населення війною і бідую та навали ворога, знаючи, що багатьом з нас загрожує смерть у нерівній боротьбі. Загрожує і втрачає самостійності. Проте робили це "для майбутніх поколінь". 22-го січня оповістили самостійність, а 25-го січня голова Центральної Ради з частинною урядом й військом відїжджав уже з Києва до Житомиру.

Ми не втримали самостійності. Занадто багато було ворогів. Положення України, її природні скарги викликали зазірність у всіх сусідів. Ні Фінляндія, ні Латвія, ні Естонія, ні Литва, ні навіть Польща не мають такого значення для своїх сусідів, як Україна. Інші великі держави боялися України, як нового конкурента, й не помагали їй. Українські ж сили були не молоді, не зорганізовані, не мали потрібної зброї, амуніції, досвіду і т. п. Тому ми впали.

Одначе, коли подивимося тепер на те, що діється в світі, згордістю піднімаємо чоло. Так, ми впали. Двадцять літ назад. В страшній світовій запері, в якій англійський прем'єр Лойд Джордж повідомляв світ, що "генерал Харків здався большевикам".

Ми впали, бо не були підготовлені. Не мали на те часу. І ніхто нам не поміг. Не дивно! Але дивно, що через 20 літ падають ті, хто не хотів нас тоді розуміти і був нас у спину. Падають ті, що мали 20 літ для країної власної підготовки, моральної й збройної. Падають не лише "новотвори", а й старі та могутні держави, як Франція.

Це показує, що наш упадок стався не через "безглуздість ідеї самостійності", як заперяють деякі вороги; не через нездібність нашу до державної самоуправи, а тільки через перевагу грубого насильства, перевагу ворожих фізичних сил.

Сьогодні вже цього не треба доводити. Ми не одні в такому стані. Ціла низка народів втратила свою самостійність через насильство дужчих. І вона вже пропонує ідею відродження самостійності. Хоч в тяжкому стані, а думки про визволення спід насильства й віднову самостійності не кидає.

Це нас підбадьорює. Ми вже не самі. Ціла низка народів бється за самостійність. Через

В ОКУПАНІЙ ФРАНЦІЇ

Відомий російський громадський діяч і журналіст Б. Ніколаєвський, що недавно прибув з Франції, у своїх публічних відчитках дає цікавий образ "заміреної" Франції.

Він підкреслює, що Петен не є лише картою в руках реакції, примусово встановленою супроти Гітлера для врятування того, що можна а навпаки: одним з активних гравців, які свідомо ставили ставку на реакцію й порозуміння з Гітлером, щоб не допустити у Франції перемоги працюючих верств.

За його твердженням, Петен ніколи не порве з Гітлером. Буде відступати крок за кроком. Пройдівши Лаала він свідомо замінить другим відомим германофілом Флазеном, який незадовго до вибуху війни їздив на переговори з Гітлером. Так само й міністер Де Брінон фактично є агентом німецького поста Абеса, з яким ще перед війною намагався створити німецько-французьке зближення.

Заява Петена, що він "швидше стане полоненим нацистів, ніж піде на уступки", подиктована не зовнішніми, а внутрішніми причинами й відносинами.

Петен спирається на дві групи. Перша — недобитки старих партій з германофільськими симпатіями, які боялися соціального перевороту; на чолі з Деа. Друга — крайні реакціонери, кагуляри, на чолі з Алібером та Пейрутоном. Пейрутон сила і швидко від влади його не усунуть.

Переміни у складі уряду не є жадною переміною політики. Міняються особи, а уряд був і залишається германофільським. Вейгана вислано в Африку для притримання колоній при цьому уряді. Історія з Лавалем мала внутрішній, а не зовнішній характер. Його викинули не тому, що він більший германофіль, ніж інші, а просто група кагулярів хотіла мати владу у своїх руках і викинула його. Ніякої опозиції проти німців не було. Гітлер бажав лише усунення англофільів і то було зроблено, а по дорозі й викинуто небезпечного кагуляра еуперника. Ніякої змови Лавала проти Петена не було. Швидше навпаки. Петен з кагулярами змовився проти Лавала.

Розмови про те, що Гітлер вимагав оповіщення Францією війни Англії, безпідставні. Коли відповідального наці ще перед Дакарком запитали, чи не варто, щоб Франція оповістила війну Англії, той відповів: "Для нас Франція мати діло з Францією, як з розбитим противником, піз з Францією, як непотрібним союзником."

Руска політична еміграція поділилася на два табори. Консервативне крило й до війни було германофільське. Під час війни дехто з них, як група "Возродження", була пере-

те й нам лекше добиватися своєї. Нас не тільки розуміють, а й помагатимуть помімо своєї волі. Вони нищитимуть насильників, щоб досягнути собі самостійності, а коли насильство ослабнеться, то й нам лекше буде здобувати своє.

Раніш чи пізніш самостійність прийдє для інших народів, прийде й для нас. Мусить прийти, бо це природна річ, від якої живі особи й народи ніколи не відмовляються.

Тому ми признаємо рацію М. Грушевському: "Нехай завше голосно лунає гасло, що українці змагаються до самостійності, бо не хочуть бути нічними рабами."

Н. Григорієв

фарбувалась, але декотрі, як Семенов, Любимов і тоді не ховалися з своїм германофільством і тепер ще більше ним пишуться. Тепер Любимов має дозвіл на видання часопису.

На чолі руського емігрантського комітету стоїть князь Горчаков. Підчас війни його їм пролунало по Франції, коли він сказав: "Прийде Гітлер, то ми з вами розрахуємося". Відданий був за те під суд. Адвокати захищали його тим аргументом, що він "дурень". Суд присудив його на 5 літ в'язниці. Коли ж прийшли німці, він, як "мученик", дістав високе становище.

Німці намагаються привабити до себе всі емігрантські організації. Ведуть пропаганду навіть серед збольшевичених шоферів.

В жовтні до Парижу приїздив відомий генерал Біскупський і вів переговори з Маклаковим, бувшим головою руського емігрантського комітету. Маклаков не погодився на пропозиції Біскупського. Тому Маклаков опинився під домашнім арештом, а на його місце сів князь Горчаков.

Становище трудової еміграції тяжке. Хоч подекуди вона здобуває роботу. Населення відноситься до еміграції дуже добре, але влада зле. Щоб оправдати свої помилки, звалою всю вину на чужинців. Організувати допомогу тяжко. В концентраційних таборах влада зменшує пайок тим, хто дістає допомогу.

МОРСЬКА СИЛА ІТАЛІЇ

Головною італійською морською базою на Середземному морі є пристань Спеція, в північній Італії, недалеко від французького кордону. Там є корабельні варштати, що виробляють найбільші військові кораблі. Друга база — Таранто на півдні Італії, третя — Кабра, на півдні острова Сардинія. Окрім того на Середземному морі визначаються будівництвом, постачанням і охороною кораблів такі порти: Неаполь, Гаєта, Ліворно, Сестрі-Лезіє, Мадалена на Сардинії, Кастелларе й Месина на Сицилії, Пантелерія.

На Адріатичному морі — Пола, Бріндізі, проти Балкану. На островах Додеканез — Лерос і Родоса, проти Туреччини.

Італійська техніка будівництва кораблів вважається однією з найкращих. Світові корабляки типу "Кіров" будувались під впливом італійських фірм "Ансалдо"; світові торпедовці типу "Тайпент" побудовані після італійських побудов на італійських корабельнях. Італія будувала військові кораблі для Бразилії, Сіаму, Аргентини, Хіти і т. п.

Італійські військові кораблі вважаються модернішими за англійські. Менші по розміру, але досконаліші й швидші. Кількість їх така: нових 2 дреднавти, по 35,000 тон, швидкості 34 вузлів, на кожному по 9 гармат 15 інчів розміру; 4 дреднавти старих з років 1913-1915, обсягом лише 21,000 тон, швидкості 26 вузлів, на кожному по 10 гармат 13 інчів розміру; 7 тяжких кружляків по 10,000 тон, швидкості 22-27 вузлів, на кожному по 8 гармат 8 інчів розміру; 12 легких кружляків, обсягом 5 до 7,000 тон, швидкості 35-39 вузлів, на кожному по 8-10 гармат 6 інчів; 27 більших торпедовців і 79 менших, 110 підводних човнів та значна кількість допоміжних кораблів.

По своїй силі італійська флота займає в Європі третє місце, після англійської та французької. Одначе в останній війні боєва здатність італійської флоти показувалася дуже невисокою.

ЗАГРОЗА ЕПІДЕМІЇ ТА ГОЛОДУ В ЄВРОПІ

Кореспондент "Шикаго Дейлі Нюс" та "Нью Йорк Пост", В. Р. Дюел, що після шестилітнього побуту в Берліні недавно вернув до Сполучених Держав, малює сучасний стан Європи в цілій низці статей. Між іншим підкреслює загрозу епідемії та голоду. В Німеччині та північних і західних окупованих землях поки що епідемії й голод стримуються. На Сході та на Півдні розвиваються, бо до тих країн, як не-німецьких, німецька влада ставиться з повним цинізмом: що швидше вигинуть, то краще. В Польщі й інших землях на Схід голод і епідемія винищують цілі області. Та й у самій Німеччині не все гаразд. Люте "іспанка" (хрипка). В Бельгії та Франції — тифус. У Франції — дизентерія й пранці. Нацисти захищають від хвороб лише "арійців" та своїх прихильників.

Епідемії й голод ширяться як наслідок зубожіння пісми військового грабунку країн. Кожна окупована країна, окрім військової окупації, перетерплює чотири цивільних: Гепталю, яке внаслідок провідних людей і деморалізує та розганяє інших; урядові партії нацистів, які встановлюють новий лад; урядові пропаганди, які "припасовують" населення до нового ладу; закупувачі комісії, які "закуповують" все, що хочуть, і вивозять до Німеччини. Після цього країна залишається деморалізована, не здібна до будь якого самозахисту і ограбована та голодна.

Золото, нафта, бензина, пшениця, м'ясо, консерви, овочі, зеленина, тканини, одяг, залізо, сталь, шоклада, шовковий панчохи й білизна, тютюн, шампанське — все одвозиться до Німеччини систематично, всіма німецькими вояками й цивільними, як гуртовим способом, так і по одинці.

РОСІЯНЕ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ

В неділю, 12-го січня, відбулася в Нью Йорку нарада представників 22 відділів російської донамової організації РООВА, яка ухвалила організувати на куплений фармі "російський національний парк. де би містилися бібліотека-архів і пам'ятник А. Пушкіна". Голова й члени управи РООВА вказували на те, що "через десяток другий літ ми всі одійдемо в інший світ, а пам'ятка про існування російської еміграції залишиться назавше, щоб наші нащадки, як в Америці, так і в Росії знали, що ми завше високо тримали прапор руської культури в Америці й цінити своїх геніїв."

В цій справі мають об'єднатися різні течії російської еміграції від Нью Йорку до Сан Франсиско, від Канади до Мексики, щоб створити "справжній культурний руський центр та достойний пам'ятник діяльності РООВА, який після свого статусу не лише асерує своїх членів, а й провадить культурну працю."

В ПОЛОНІ У ГРЕКІВ



Італійський полонений об'єдає, розмовляючи з грецьким вояком, що стоїть біля нього.

ДО ПИСИ

НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО НАШУ
МИНУВШИНУ!
(Бруклін, Н. Й.)

Я заіхав до одної української кінгари в Нью-Йорку, де вручено мені ленточку з оголошенням, що заходом Української Громадської Ради в Нью-Йорку в залі Карпатія відбудеться Академія в 22-гу річницю проголошення злуки всіх українських земель в соборну народну республіку. У відозві є кілька історичних дат. В ній пишеться: "Місяць січень новий важких історичних подій в життю українського народу. Такими подіями були: 22-го січня 1918 року Українська Центральна Рада Четвертим Універсалом проголосила самостійність української народної республіки; 3-го січня 1919 року Українська Національна Рада в Станиславові ухвалила зєднання західної української республіки з Великою Україною, а знова 22-го січня 1919 року на софіївській площі в Києві врочиство проголошено зєднання всіх українських земель в соборну українську народну республіку."

По прочитанні цієї відозви зробилося відрядно на душі, що все таки є хтось тут в Америці, що пригадує нам дні нашого зриву, дні радості і журби, дні, коли по всій Україні залунали пісні Січових Стрільців, визнаючи до бою все українське суспільство проти польських та московських наїздників: пісня, що "ми тую червону калину підніmemo, а ми нашу славу Україну та її розвеселиmo". Далше пригадують нам дні смутку, коли ті стрільці мусили відступати за Збруч, бо "встоятись не було сили", та коли в "Чотирьохкутнику смерті" чи не половина того молодого, запального до бою, цвіту вкрила вогнем України своїм тілом у боротьбі за волю своєї держави.

У відозві сказано, що промовлятимуть на тому святі свідки і учасники нашого національного зриву: проф. Н. Григорієв, що був міністром

освіти і заступником міністра пропаганда в українському уряді; др. Л. Цегельський, бувший міністер закордонних справ західної української республіки, та Я. Чиж, сотник київських Січових Стрільців. Чи може хто краще розказати про ті події як самі учасники?

Українська Громадська Рада в Нью-Йорку робить добре діло, коли влаштує ту Академію. Вона не тільки пригадує нам про те, що недавно ще ми були вільним народом; та й свята відвіжують в нас національні почування, викреслюють в нас завзяття, щоб ту волю наново здобути. І вони повинні стати в нас традицією аж до другого такого зриву, коли на українських землях запанує воля українського народу.

Петро Закордонєць

ДО ДИСКУСІЇ ПРО КАЛЕНДАР

(Ст. Джонсвил, Н. Й.)

Як звичайно перед, підчас і після Різдва в українських газетах дискутується справа ріжниць між григоріанським і юліанським календарем, по якому більшість українців обходять свої свята. Тому, що тут святкують ті свята два тижні швидше, по григоріанському календарю, серед українців піднімаються голоси, щоб закінчити старий і прийняти дакий церковних свят новий календар.

При цьому не завадить згадати, що багато людей не вважає й григоріанського календаря досконалим. При Лізі Націй була окрема комісія, яка обговорювала ріжні проекти нового всесвітнього календаря, який був би вигідніший під діловим оглядом і в якому ті самі числа місяця припадали б все на ті самі дні тижня. Найбільше популярності мав проект, по якому рік мав би 13 місяців, по 4 тижні кожний, і один, а в переступні роки два надзвичайні дні — Новий Рік і ще якийсь свято. Пізніше ця справа затихла, але не надовго.

В американському місячнику

ку "Ротарієн" за січень цього року Едвард Ф. Еллінг пропонує, щоб завести новий світовий календар, який мав би чотири рівні квартали, кожний квартал мав би акуратно 91 днів або 13 тижнів, кожний квартал починався би в неділю, а кінчився би в суботу.

Останній день в грудні (по 30-ім) зазначається би буквою "у". Це було би свято перед Новим Роком і цей день не йшов би в рахунок тижня. Що чотири ріки, у переступний рік, останній день в місяці червня зазначається би буквою "L". Це було би якийсь свято. Той день також не раховували б до тижня.

По такому календарю Різдво все було би в понеділок, Новий Рік все був би в неділю, 1-го січня. Коли хто родився у вівторок, то його уродини все припадали б у вівторок.

Таких термінів, як: "Вибори припадають в перший вівторок по першій понеділку в листопаді" або "Найвищий Суд зачиняє засідати в перший понеділок в місяці жовтню" — більш не вживали б. Замість позначок окреслень було би виразно зазначено, що вибори відбуваються 6-го листопада, а Найвищий Суд засідає 2-го жовтня. Далше День Подяки раз на раз був би в четвер, 23-го, або 30-го листопада, або, як дехто піддає думку, в понеділок, 27-го листопада.

Такий світовий календар виглядав дуже практично і за таким календарем вже заявлялись оці краї: Афганістан, Чиле, Хіна, Естонія, Греція, Мадящина, Мексико, Норвегія, Панама, Перу, Еспанія, Туреччина й Уругвай, а також багато американських товариств і професійних клубів.

Отже, в цілім світі є люди, що недоволені з теперішнього григоріанського календаря. Тимчасом українці, росіяне, серби, греки, румуни, болгарі, сиріяне тримаються ще старшого юліанського календаря. Він, особливо тут в Америці, дуже не на руку, тому що по ньому свята припадають по загальному тут прийнятих святах. Діти одні йдуть до місцевих

шкіл, другі розїзджаються до каледжів і не мають змоги святкувати разом з рідною своєю свят. Бизнесменам, що торгують з ріжною публікою, годі закривати крамниці на день свят, або професіоналістам їх офіси. Робітники мусять іти до роботи в ріжних галузях промислу. Є навіть такі люди, що посміхаються, що українці, подібно як жиди, мають інші свята.

Як зауважимо з газет, в двох провінціях Канади українці почали святкувати по новому календарі. В Америці українці в Шикаго говорять за зміною, але те все діється тільки підчас свят. Мине Різдво і справа забувається, та зволікається з року на рік.

Добре було б, щоб наші люди завели ширшу дискусію на цю тему, обговорювали справу на зборах і тим виявили свою думку. Потім котрась з більших громад могла б перекласти в себе голосовання, інші громади зробили б те саме і тоді показалося би, чи люди хотять зміни чи ні.

Рішаючим чинником в цій справі певне були би наші церковні управи, які, на мою думку, певно підуть за голом народу. Не без впливу буде теж, яке становище до зміни календаря займуть українці в Європі.

Михайло Рапач

ДОПОВНІТЬ Свій ВІДДІЛ

Коли хочете мати делегата на Десятій Головній Конвенції У. Р. Союзу, яка відбудеться в травні цього року, тоді доповніть свій відділ:

1. До 35 членів, щоб мати одного делегата.
2. До 70 членів, щоб делегат мав два голоси.
3. До 100 членів, щоб мати двох делегатів.
4. До 20-25 членів, щоб другий, менший відділ згодився на злуку з вашим відділом і на те, щоб член Вашого відділу був делегатом.

Зробіть це все перед кінцем лютого 1941, тому що число делегатів від відділу залежить від числа членів у місяці лютий.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦЬ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ В НЮ ЙОРКУ

— відбудеться —

АКАДЕМІЯ

В 22 РІЧНИЦЮ ПРОГЛОШЕННЯ ЗЄДНАННЯ ВСІХ
УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНСЬКУ СОБОРНУ
НАРОДНЮ РЕСПУБЛІКУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО СІЧНЯ (JANUARY) 1941 РОКУ
CARPATHIA HALL, 217-219 E. 6TH ST., NEW YORK CITY

Початок рівно в годині 2:30 пополудні.

Вступ вільний.

Американські українці чи не одинокі в світі мають цього року можливість кинути оком вільно в минуле українського народу і пригадати собі та громадї славу 22-го січня 1918 і 1919 років.

На цьому Святі-Академії будуть промовляти учасники і наочні свідки тодішніх подій: проф. Н. Григорієв, що був міністром освіти і заступником міністра пропаганди в українському уряді; др. Л. Цегельський, бувший міністер закордонних справ Західно-Української Республіки, та Я. Чиж, сотник київських Січових Стрільців. Вони пригадають нам минулу славу та ті завдання, які на всіх українців покладали пам'ятні дні проголошення Незалежності і Соборності України. Крім промов будуть декламації. — Запрошується все українське громадянство Нью-Йорку і околиць прийти громадно на Академію.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА (Четам, Онт., Канада)

В суботу, 4-го січня, померла товаришка Александра Кирилук. В одинадцятій годині перед полуднем приготувала печиво на Різдвяні Свята, а в першій годині пополудні застала вічним сном. Смерть була легка. Покійну заболіла голова, вона поклялася на, ліжку і померла на удар серця.

Покійна т-ка Александра вступила до У. Р. Союзу в 1930 році до 181-го відділу, а в 1938 році дістала переступний лист до 273-го відділу в Четам, Онтаріо. Прожила 50 літ. Лишила в смутку мужа Григорія і десятеро дітей.

Домовину покійної обложили та прикрасили численними вінками від рідні та від місцевого відділу У. Р. Союзу.

Похорон відбувся 6-го січня, на Святий Вечір. Православний священник О. Галицький з Віндсору, Онт., відправив похорон і сказав зворушливе прощальне слово. На цвинтарі відправили покійну товаришку Кирилук майже всі чатамські й доокочинські українці.

Над могилою член нашого відділу в імені У. Р. Союзу попрощав покійну.

Олекса Хортів

СОВІТО-НІМЕЦЬКІ ПЛАНИ

В зв'язку з новим совіто-німецьким договором, підписаним у Москві, підкреслюється, що з ніякими іншими делегаціями не дійшло ще до порозуміння. Англійський посол Кріпс, таксамо як і румунська, японська та італійська делегації не добилися ще згоди СССР. Німецько-совітський договір стався внаслідок уступок і компромісу з обох боків.

Німецька преса тішиться, що внаслідок договору з СССР Німеччина матиме можливість діставати через Росію все потрібне з ріжних інших країн: з Далекого Сходу, Персії, Афганістану, а навіть з Південної Америки. СССР має підписати договір з Аргентиною й закупити там пшеницю, яку перевезе до Німеччини. Німецькі інструктори мають поможти СССР перевести засіви, обрібати й збір урожаю. Поруч з кавказькими джерелами нафти мають бути розроблені нові відкриті джерела нафти в Україні, в околицях Ромен на Полтавщині.

В Англії не вірять, що Німеччина може обмінювати свої кораблі на совітські літаки; не боються контрабанди міді й нікелю з Америки, бо накладемо буде заборону; по залізниці СССР багато Німеччині не підвезе, бо ріжні колії і кана-

ли в несправності, а Дунай замерзає. Проте є можливість достави пшениці з інших країн. Гадають, що Сполучені Держави припинять також доставу в СССР машин для вертіння нафтових джерел і бавовни.

22-ГО СІЧНЯ 1919

Шумить, гуде Дніпро дужий,
В широкій долині,
Бо сьогодні Свято-празник
По всій Україні.

На Софії грають дзвони
І ревуть гармати,
Всюди радість та утіха,
Годі описати.

На площі зібрався нарід,
Мов одна сім'я,
І один несеться оклик
Гень під небеса:

"Вільні наші рідні землі,
Люба батьківщина,
Вільна наша рідна мати,
Славна Україна."

Понеслась стрілою вістка
По всій Україні,
Що зєдналися усі землі
Разом в одну нині.

Що зєдналися усі землі
Й Україна вільна,
Незалежна ні від кого,
Одна, нероздільна.

Евген Березинський
Нью-Йорк, 14-го січня 1941.

Микола Гоголь

РІЗДВЯНА НІЧ

(Продовження)

Чорт тим самим ладом побрався слідом за нею. Але, що ця тварина прудкіша за всякого фінтика в панчохах, та й не диво, що він найхав на шию своїй коханці при самім отворі димаря, та й опинилися обое в просторій печі, поміж горшків.

Мандрюха відхилила потиличку заслонку, щоб глянути, чи не наскінтав, часом, син її Вакула гостей до хати, та побачивши, що нікого не було, тільки мішки ваялися серед хати, вилізла з печі, зняла теплого кожуха, причепурилася, ото ж не сказав би ніхто, що вона тільки-но їздила на мітлі.

Ковалевій Вакуловій матері було не більше як літ матері. Не те, щоб хороша, та й не погана була собою. А проте як їй і бути хорошою, такі літа мавши. Вміла вона, однак, так причаровувати до себе найстатечніших козаків (а їм, до слова казавши, не так і кортіло за красою), що до неї вчашали і голова, і дяк Юсип Никихворович (звичайно, як диячки вдома не було), і козак Корній Чуб, і козак же Касян Свербігуз. І нема що казати, уміла таки з кожним обійтись. Нюдому з них і на думку не спадало, що має під боком іншого. Чи йде богобо-язливий дядько, чи дворянин, як до себе козаки užívають, у кобенік з відлогою убравшись, в неділю до церкви, або ж як бува негода, до шинку, як

же тут йому не завітати до Солоха на масні з сметаною вареники, та не побалакати про дещо в теплій хаті з охочою до розмови та запальною господинею? Ото ж дворянин парохне для того загинав доброго гаку уперед, як до шинку добувався, — а казав, що по дорозі заскочив. А піде, бува, Солоха в свято до церкви, в яскраву плахту з китайцатою запаскою вбравшись, а поверх ще й синю юбку з понашиваними ззаду золотими вусиками надіне, та й стане тобі просто правого крилоса, то дяк уже, далєбі, закашляється і прищипить мимовізь очі у той бік. Голова вміє крутити вуса, закладе за вухо оселєдця й до сусіда промовить: "Ех, та й молодий же! Чорт — не молодий!" Солоха вклонялася кожному, і кожне думало, що то йому самому.

Проте, хто охоч у чужі діла встрявати, відразу ж і постеріг би, що Солоха найпривітніша була до Чуба козака. Чуб уловеще був, всім скрит хліба завсіді стояли в нього коло хати. Цві пари волів добрих все висовували свої голови з плетеного лісоу хліва й ревели зобачивши на вулиці куму-корону чи дядька-бика, буцматого, Цап бородатий дерся як на стріху та деренчав звідти дерзким голосом, мов гордончик, дряжнич на подвійні індиків, та обертався задом,

як побачить було своїх ворогів хлопчиків, що дряжничали з його борода. По скринях у Чуба лежало багато полотен, жупанів та стародавніх кунтушів з золотими брузументами: небіжка дружина його була чепуруха. У городі опріч маку, капуста, соняшників, засівалось що-року дві грядки тютюну. Солоха не від того була, щоб приєднати все це до свого хазяйства, наперед міркуючи, який вона дасть йому лад, коли переберє до своїх рук, і ще більше припадала до старого Чуба. А щоб, бува, якимсь по чином її Вакула не підспався до дочкі його та не спромігся приборати собі до рук усе чисто, а тоді вже й, певня річ, не підпустив би її стане тобі просто правого крилоса, то дяк уже, далєбі, закашляється і прищипить мимовізь очі у той бік. Голова вміє крутити вуса, закладе за вухо оселєдця й до сусіда промовить: "Ех, та й молодий же! Чорт — не молодий!" Солоха вклонялася кожному, і кожне думало, що то йому самому.

Віками саме, коли в хліву спати заліг, соломи під голови підмостивши, він очевидячки бачив, що от відьма, сама простоволоса, в одній сорочці, та почала корови доїти, а він ані з місця — таке вона йому вчинила, та ще й губи чимсь ізмастила, чимсь таким бридким, що після того плював цілісний день. Та цьому всьому не дуже б то й віри няти, бо самий тільки сороччинський засідатель побачити відьму зможе. Того ж то всі значні козаки тільки рукою махали, такі речі чуючи. "Брешуть, сука баби!" на одвіт бувало ка-зуть.

З чечі вилізши та обсмикавшись, Солоха, хазяйкою доброю бувши, і давай приборати та все до свого місця ставати; а мішка не чіпала: "Це Вакула приніс, нехай же сам і виносить". А чорт тимчасом, ще в комині влітавши та якось то ненароком обернувшись, уздрів Чуба, з кумом полпці, вже від хати далеченько. Умійте вилетів він із печі, перебіг їм дорогу та й давай розкидати з усіх боків кучугури примерзлого снігу. Знялася метелиця. Забігло над землею. Сніг крутився туди й сюди мерзливим і кидався позаліплювати очі, рота й вуха переходили. А чорт подався знову до комини, добре тямлячи, що Чуб із кумом назад повернеться, заскочить ковала та й, звісно, так уже почастує, що той довгенько не подужає пензля в руки взяти та малювати дошкульні оті повтори.

Ба й справді, тільки-но закурився метелиця, а вітер почав різати просто в очі Чуб

уже й каявся і, насуваючи дужче на голову відлогу, заходився частувати лайкою себе, чорта й кума. По правді сказати, він тільки вдавав лютого. Метелиця вельми його втішала. До дяка було ще вісім разів далі, як вони пришили. Подорожник повернувшись назад, Вітер вів їм у потилицю; але кризь хуртовину де ж було щось побачити!

— Стривай-но, куме! Не туди ми йдемо, здається, — закинув Чуб трохи відійшовши. — Я не бачу ніодної хати. Оце так метелиця! Зверни-но, куме, трохи он туди, чи не натрапиш, бува, на дорогу; а я тут пошукаю тимчасом. Ну й понесла ж нечиста сила на таку хугу! Не забудь гукнути, як дорогу найдеш. Ото яку купу снігу напустив сатана у вічі!

Дороги проте не було видно. Кум, на бік відійшовши, плентався, плентався в халастих чоботях туди й сюди, аж натрапив таки прямо на шинок. Зрадівши вельми з такої знахідки, забув він про все на світі, обтрисався від снігу та й увійшов до сіней, а що кум зівстався там десь на вулиці, йому й з голови випало. Чубови тимчасом їздилося, бучим то він знайшов дорогу; ставши, узяв він був кричати з усієї сили, але кум не надходив і він поклав сам брести. Пройшовши трохи, побачив він свою хату. Величезні замсти лежали круг неї й на потилицю теж. Бючи одна об другу заколеними руками, давай грюкати в двері та гукати по хазяйському на дочку, щоб відчинила.

— Чого тобі тут треба?

зозла крикнув виходячи ко-валь.

Впізнавши ковала по голо-су, Чуб трохи назад поступив, "Ей, ні, це не моя хата", бубонів він сам до себе: "До моєї хати не забреде коваль. Знов же таки, як добре пришлюсь, то й не ковала. Чия б же то була хата? От то бі й на! Не розшолопав. Та це ж Левченка кривого, що недавно жінку молодую взяв. То ж тільки в нього хата схожа на мою. Не дурно мені ще й зразу трохи дивно здалося, що так скоро прийшов до до-му. Але Левченко сидить те-пер у дяка, це я добре знаю, відкидів же тоді коваль? . . . Е-ге-ге! Та він учає до його молодіці. Ось воно що! Гар-разд! . . . тепер я все чисто знаю."

— Хто такий, та й чого тов-чешся під дверима? — крик-нув коваль ще гірше, ближче підійшовши.

— Ей, ні, краще не призна-ватися, хто я такий, — подумав Чуб: — це набе, чого доброго, клятий виродок! — Та й відповів, змінивши голос: — це я, чоловіче добрий, при-йшов вам на вітку поколяду-вати трохи попід вікнами.

— К бісу забирайся з своїми колядаками! — скрикнув люто Вакула. — Чого ж ти стоїш там? Чуєш, зараз же мені геть забирайся!

Чуб і сам уже мав цю ро-зумну думку, але й сердито йому стало слухати ковалево-го наказу. Здавалось, якась нечиста сила штовхала його щось наперекір сказати. — Що це ти справді розкричався? — мовив він тим самим голосом:

— а я хочу колядувати та й годі!

— Еге! То словами тебе не вгамуєш . . . — І по цій мові Чуба боляче вперішено по плечах.

— Ага, то це ти, як бачу, заводишся й битись! — про-мовив він, трохи назад посту-паючи.

— Геть звідси! Та геть! — гукнув коваль, даючи Чубови другого стусана.

— Та що ж це ти? — казав Чуб голосом, що подав і біль, і злість, і непевність. — Ти, бачу, не на жарти бешся, ще й таки боляче бешся!

— Ану, геть! — гукнув ко-валь, дверима грюкнувши.

— Чи ти ба, який хвабрий! — казав Чуб, зіставшись на вулиці самотою. — Ану, тільки — підійди! Ач, який знайшовся! Ото велика цяця! Думаєш, я на тебе суда не знай-ду? Ба, ні, голубчику, я піду, піду й до комісара. Я тобі та-ки добре взнаки дамся! Не по-давайся я на тебе, що ти ко-валь та й маляр іше. А які ж там, однак, спина та плечі: запевне, сищі єсть. Мабуть добре таки набив превражий син. Шкода, що холодно та й кожуха скидати не хочеться. Стривай же, бісів ковала, чор-ти б тебе лупили, ще й твою кузню, ти ось у мене ще по-потапюєш! Ну, клятий же шибеник! Але от що: його ж тепер нема вдома. Солоха, ма-буть, сама сидить. Гм . . . во-но звідси й недалечко; хіба й справді піти. Час тепер якраз такий, що нас ніхто не заста-не. Може й тее, можна буде . . . Ну, й бив же, клятий ко-валь!

(Далі буде)

ДЕЩО ПРО БІЛЬ

Біль, фізичний біль, що повстає при хворобі чи зраненні людського тіла, є одним з тих явищ, яких жахається людина. Коли хвора людина звертається зі своєю недугою до лікаря і цей має виконати на ній якусь операцію, першим словом пацієнта є питання, чи воно не буде боляче.

Пощо існує біль?

А проте біль це одно з найбільш важливих природних для живого організму. Біль це сигнал небезпеки, що загрожує якійсь частині організму, чи цілому тілу людини. Багато людей ніколи не лікували б своїх недуг, хоч би навіть знали, що вони вкорочують їм життя, як би не докучав їм біль.

Біль має крім того ще й охоронне значіння. Коли людина діткнеться випадково рукою якогось гарячого чи гострого предмету, тоді від болю людина миттєво відтягає від даного предмету руку. Про охоронне значіння болю свідчать також різні хвороби, при яких шкіра людини втрачає чутливість на тепло. Такий хворий не відчуває ані гарячого ані зимного дотику. Тому нерідко буває, що до шпиталю привозять людей з жахливими попареннями цілого тіла, що повстали, наприклад, під час сну на печі чи під час миття гарячим кип'ятком.

Одначе такі важкі випадки хворобливого знечуження шкіри бувають тільки при деяких важких хворобах нервової системи. Зате частіше можна зустрітись у житті з короткотривалими знечуженнями лише деяких частин шкіри в осіб, хворих на гістерію.

Хоча біль, як видно з вищесказаного, є для організму людини дуже важливим явищем, то все ж таки часом треба його позбутись або притупити для добра лікування. Головно при всяких операціях, що мають на меті усунути ножем якусь хвору тканину чи орган тіла, або направити всякі ушкодження (рани, злами, звихи т. п.) треба кінце усунути біль, що перешкоджає при операції. У таких випадках біль є звичайно такий великий, що переходить можливість видержливості людини, яка зрештою і так невелика коли не брати під увагу виmkів, як, наприклад, славного римлянина Муція Сцеволи, що, на доказ видержливості римлян, вложив перед ворогами руку до миски з розжареним вугіллям і тримав її там, доки не звугліла.

Звичайна людина дуже мало видержлива на біль і вже невеликого ступня біль вистачає, щоб людину вивести з рівноваги і допровадити до ненормального душевного стану.

Операція перед 100 роками

Сьогодні навіть важко собі уявити, що таке могло існувати ще розмірно недавно, бо перед 100 роками. Всі операції виконували без ніякого знечуження. Щоб додати хворому відваги, давали йому чарку горілки і радили думати про щось приємне. Потім привязували його до стола сильними ремнями і починали операцію. Легко собі уявити, що тодішня операційна сценою була радше подібна своєю атмосферою до катівні, ніж до нинішньої операційної салі. Хірург кравав тіло, пилував кістки, а хворий корчився з несамолюбних болів і вив людським ревом. Страшний вереск, крики, прокляти та благання ні на хвилину не вгавали. Часами хворому вдавалося перервати ремінь, а тоді на нього кидалися кількох санітарів і тримали, без огляду на розпучливу оборону, далі на столі. Тому не диво, що не раз по всьому удатній

операції хворий відразу вмивав, часто ще на операційному столі, з виснаження та ослаблення серця від болю, що переходив його сили.

Сто років тому й не снилося, що для дальших поколінь ця картина буде тільки жахливим спомином; вони думали, що на біль при операції нема ніякої ради. Один з найславніших європейських хірургів сказав навіть раз у парижській Академії Наук: "Скальпель хірурга та біль це дві нерозлучні речі. Операція без болю є мрією, що ніколи не здійсниться."

Хлороформ та етер

А все ж ця мрія здійснилася і славний хірург показався несласним пророком. Звільнення недужого-мученика від болю при операції завдячуємо американському дентистови, Мортону, що жив в Америці перед 75 роками. Він був також винахідником популярних нині "містків" зі штучними зубами. Прикріплення такого містка в роті було зв'язане з великими болями пацієнта, тому Мортон зачав шукати засобів, що злагіднили би чи зовсім викоринили б біль при операції прикріплення містка. Один знайомий аптекар порадив йому, щоб спробував етер, мовляв, вдихування етеру усмирює часом докучливий біль зубів. Одначе Мортоніві досліди над псами і студентами медицини, що жертвувалися для науки, не вдалися. Показалося, що причиною невдачі був нечистий етер, що його вживав Мортон до дослідів. Коли ж лікар вистарався раз пляшечку добре очищеного етеру, тоді досвід вдался. Одного разу господиня Мортон заглянула до його кімнати і найшла його на підлозі зовсім непритомного. Вона думала, що дентист помер і закричала поліцію. Одначе Мортон скоро прочуняв і ще того самого дня вирвав пацієнтові зуба, приспавши його перед тим етером.

Внедзві потім у 1846 році англійський гінеколог (лікар жіночих недуг) Симпсон відкрив снодійний вплив хлороформу. Однак проти Симпсона повстало духовенство, що твердило, будьто би штучне засилування жінок (наркотики) при породі суперечна з Божою волею, бо св. Письмо каже: "Жінка в терпінню родитиме діти свої..."

Одначе хитрий лікар найшов на це дотепну відповідь. Він сказав, що саме Бог був перший, що користувався наркотом, а саме св. Письмо каже, що Бог сотворив Еву з Адамового ребра. Заки вняв ребро, Бог післав Адамові глибокий сон, себто виконав операцію під наркозом!

Кокаїна та біль

Хоча відкриття етерової та хлороформової наркози було величавим поступом в історії медицини, все ж для багатьох недужих людей воно було безвартості. Приспати особи у старшому віці — дуже небезпечно, тому що це сильно ослаблює серце, у старшому віці

ці не таке витримале як у молоді. Також в осіб, хворих на серце, така наркоза неможлива. Наркоза не "оплачувалася" при менших операціях, де вона могла принести більше шкоди, ніж користі. Тому лікарі старалися винайти спосіб, що дав би змогу знечужувати лише опероване місце тіла. Це вдалося у 1848 році.

Досліди виказали, що таким засобом є витяг з полуднево-американської рослини кока (еритроксилон кока) так звана кокаїна. Коли таким витягом, себто кокаїною було посмакувати язик чи вкрити її до ока, тоді дане місце було на деякий час зовсім знечужене на біль і дотик. Пізніше почали знечужувати також глибокі місця та органи людського тіла в той спосіб, що впорскували тонкою голкою розчин кокаїни під шкіру навколо того місця, де мають оперувати. Згодом та метода розвинулася широко і нині виконують лікарі багато навіть дуже поважних операцій у так званому місцевому знечуженні; під час операції хворий розмовляє спокійно з лікарями, не чуючи навіть, як крають його тіло.

КРАЩІ ВИГЛЯДИ ХЛІБОРОБСТВА

Федеральний департамент хліборобства передбачує, що хліборобська продукція цього року може збільшити фермерські доходи до більше як дев'ять мільйонів доларів і що вона перевищить рекорд. Чотири важливі нові обставини, які вже можна помітити, гратимуть значну роль на протязі 1941 року в хліборобстві. Ті нові обставини такі:

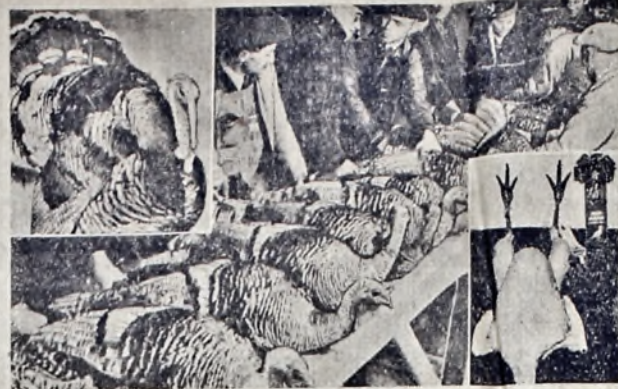
1. Постійне збільшення домашнього запотребовання земельних плодів.
2. Зменшення експорту хліборобських продуктів.
3. Загальна підвишка пересічних цін на хліборобські вироби.
4. Більші загальні прибутки в готівці з ринків збуту.

Через спричинені війною обставини, найтяжче потерпів експорт таких земледієв, як: бавовна, тютюн, пшениця та овочі. Однак через збільшене запотребовання, ті втрати до певної міри будуть покріті. Вони підійшли вгору через збільшення приходів консулента, що сталося внаслідок збільшеної праці після поширення програми оборони краю.

Загальна продукція земельних плодів за рік 1940 була найвища, яку коли небуло заготовлено, і перевищила попередній найвищий, 1937-ий, рік. Федеральні хліборобські експерти підкреслюють, що внаслідок того всі магазини переповнені запасами всякої живності. Ціна на пшеницю тепер вища від тої, що була рік тому. Ціни на бавовну теж підскочили вгору через зменшення запасів внаслідок збільшеної продукції в американських ткарнях.

Замовлення для армії збільшили запотребовання вонни і тому ціни на неї вищі як бу-

Turkeys Compete for Prizes



Choice turkeys will compete for prizes in the All-American Turkey Show to be held in Grand Forks, N. D., from January 20 to 25. The tom shown (upper left) was named grand champion of turkeydom last year. At the right a judge is seen inspecting toms entered in the show. The champion dressed turkey pictured in the lower right was later sold for \$3.30 a pound.

ли рік тому. Сподіються, що різні овечі на протязі цієї зими буде більша як попередно, помімо зменшення різни безрог, з чого робиться припущення, що буде підвишка цін на версове м'ясо і вироби.

Картоплі та всякої іншої ярини, а також овочів, за витком яблук, буде на протязі біжучого року більше, а це завдяки передбаченому кращому врожаю. Молочні фарми, з більшим числом дійних коров, ніж коли небуло на протязі останніх п'яти років, сподіються тепер найкращого року, так щодо продукції, як і цін та прибутків. Це все треба зазначувати тому, що політ консулента на молоко та молочні продукти зростає.

Згідно з обрахунком Бюро Хліборобської Економії, доходи фарм, включно з субсидіями від правительства, можуть перевищити суму 9,000,000,000 доларів. Це була би найвища сума приходів від 1929-го року, помімо того, що загальна хліборобська продукція останнього року на тім самім ступні, як була 1940-го року. Великі запаси, а в додатку земельні плоди 1941 року, вповні вистачать на задоволення всіх потреб цілого краю. Загальна Рада — ФЛІС

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УКР. РОБ. СОЮЗА

ВІДДІЛ 28, НЬО ЙОРК, Н. Й. На річних зборах 4-го січня потверджено старий уряд на рік 1941, в котрий входять наступні: Михайло Дусановський, голова; Нікола Федоршин, заступник голови; Нікола Кізіма, скарбник; Олександр Каспак, заступник скарбника; Василь Бербець, секретар; Ігнатій Савіцький, заступник секретаря; Семен Яремчук, Нікола Федоршин і Яків Мандзіл, контролери; Леон Мороз і Максим Слободзян, опікуни хворих; Михайло Кошак, господар галі; Леон Мороз і Дмитро Слободзян, праворучники; Василь Бербець, тростіст. Збори товариства відбуваються в першу суботу в місяці, в 8-й годині вечером, при 334 1st 14-та вулиця. Слідуючі збори відбуваються в суботу, 1-го лютого. Про інформації в справах товариства і Союзу проситесь звертатися на адресу: Carl V. Berbetz, 2572 East 22 Street, Brooklyn, N. Y. Telephone: DE 6-0033.

Василь Бербець, секретар

ВІДДІЛ 40, ЛЕЙКУВУД, О. На річних зборах 15 грудня вибрано уряд на рік 1941 як слідує: Василь Бзовий, голова; Андрій Шалайко, заступник голови; Яков Мухомук, фінансовий секретар; Павло Барилка, заступник фінансового секретаря; Данило Пархомак, скарбник; Казимир Кішановський, заступник скарбника; Михайло Потіхач, рекордовий секретар; Френк Веркйовський і Казимир Кішановський, дозорні хворих; Захарій Сайко і Павло Барилка, контролери.

рому секретареві Андрієві Промовляю за його ширшу працю для У. Р. Союзу і товариства за минулих 10 літ. Слідуючі збори відбуваються в неділю, 2-го лютого, в 1-й годині пополудні, на Норт Стріт. Адреса нового секретаря: Harry Semchyshyn, 516 Wheatland Avenue, Bound Brook, New Jersey.

Григорій Семчиншин, секретар

ВІДДІЛ 175, НОРТГЕМПТОН, ПА. Товариство св. Петра і Павла. По відомляється, що річні збори, які мали відбутись в неділю, 22-го грудня, не відбулись з причини браку членів. Отже ще раз нагадується всіх членів, що річні збори відбуваються в неділю, 26-го січня, в годині 12:30 в полудне, в тій самій галі, де все. Обов'язком кожного члена і членкині прийти на ці збори в означений час.

Іван Бодник, предсідатель; Френк Мицько, касієр; П. Охощий, секр.

ВІДДІЛ 206, СКРЕНТОН, ПА. Річні збори відбуваються в неділю, 26-го січня, в другій годині пополудні, в У. Г. Клубі, 608 Вест Лаканаана Енню. Будуть звіти контрольної комісії і уряду та вибір урядників на рік 1941. Проситесь всіх членів взяти в тих зборах участь.

ВІДДІЛ 274, ДІТРОЙТ, МИШ. Товариство Маркіана Шахевича. По відомляється всіх членів, що річні збори відбуваються в неділю, 26-го січня, в третій годині пополудні, в Народній Домі, при Мартині і Мишинген вул. Проситесь всіх членів прийти на ці збори, щоб не було як минулого року, що не було з кого вибирати уряд. Отже всі як один на ці збори і старайтесь приєднувати нових членів, котрих радо приймемо на цих зборах.

Олександр Куляга, секр.

ВІДДІЛ 302, ФРЕНКЛІН, Н. ДЖ. Збори відбуваються в неділю, 26-го січня, в першій годині пополудні, там, де все. Проситесь всіх членів прийти на час. На минулих зборах 22-го грудня 1940 було мало число членів, то не можна було вибрати нових урядників на рік 1941. То ж остали ті самі, а саме: Михайло Піняга, голова; Іван Тучі, касієр; Іван Купіч, секретар.

І. Купіч, секр.

ЧУДОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД РЕВМАТИЧНИХ БОЛІВ

Не терпіть мускулярних болів без потреби. Тисячі людей вдоволялися чудовим звільненням від ревматичних болів, від болів у мускулах, від звиклених і болів м'язів, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сенсативний лік приносить славетну полеху скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером в якорем на опакуванні.

ПОЧУВАЄТЕСЬ ЗЛЕ — НЕ МАЄТЕ ЗАПАЛУ ДО ЖИТТЯ?

Болить нас голова — маєте газ в шлунку? Скільки разів маєте запер кишків і терпіте болі через газ, злий піддих, пудоту від нестерпності, вичає FEEN-A-MINT. Це розвивляюча жвачка, котра має добрий смак, по-радіть нам на запер легко, а певно почуватимете перед сном — а рано почуватимете полеху й ви знову будете почуватися добре. Мільйони людей — молодих і старих, покладаються на цей недорогий FEEN-A-MINT. Він допоможе й вашій родині. Купуйте FEEN-A-MINT нині!



COLDS

thrive on germ infections



gargle LISTERINE

At the first symptom of a cold, gargle often with Listerine Antiseptic. It treats a cold for what it is—a local infection aggravated by germs. Kills germs by millions on surface tissues. The prompt and frequent use of Listerine Antiseptic may head off a troublesome cold or an irritating sore throat.

Lambert Pharmacal Co., St. Louis, Mo.

KILLS GERMS ON THROAT

AMERICAN SLAV PROGRAM EVERY SATURDAY

RADIO STATION KQV

10 A. M. EASTERN STANDARD TIME
Pittsburgh, Penna.

Every program has Ukrainian songs

ЗМІНА АДРЕСИ

Відділ _____
СТАРА АДРЕСА:
Ім'я _____
Вулиця _____
Місто _____
НОВА АДРЕСА:
Вулиця _____
Місто _____

При зміні адреси треба подати число відділу і залучити 10 центів на кошт зміни.

NARODNA WOLA,
524 Olive Street, Scranton, Pa.

By NICK NICHOLS

PETER PEN

